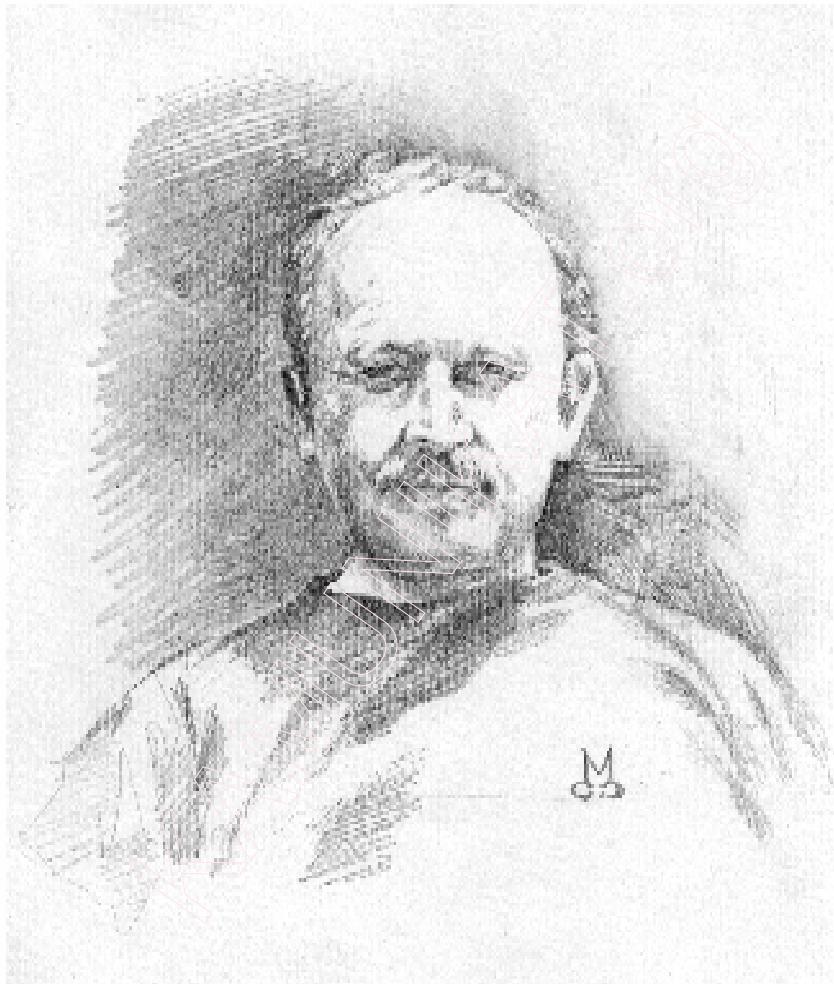

*Светлай памяці:
кірауніка літаб'яднання “Зоры над Зяльвянкай”
Пятра Марціноўскага,
журналіста-аналітыка Валерыя Задалі,
гісторыка-краязнаўцы Зыміцера Кіселя з Гародні,
паэтаў Сяргея Бандарэнкі з Ваўкаўыску і
Андрэя Пяткевіча,
сяброў-аднадумцаў са Свіслачы Алляксандра Курбата,
Сяргея Бондара і
інжынера-механіка Пятра Будніцкага,
шудоўнай жанчыны, маці двух дзяцей Наталлі Тіні і
маіх аднакласнікаў Сцяпана Смурагі,
Падэвуша Мятлюка
прысвячаеца гэты зборнік вершаў.
У маёй душы пра іх застаўся незабыўны след.*

Аўтар

A. B. Smith

**Анатоль
Валюк**

МУЗЫКА ВЯЛЫХ

Свіслач
2008

Валюк А.

Музыка вятроў: Паэзія /
А. Валюк. – Свіслач, 2008. – 144 с.

© Валюк А., 2008.
© Сыраежка С.
ілюстрацыі, 2008.

МУЗЫКА ВЯТРОЎ

МУЗЫКА ВЯТРОЎ

На вуліцы Агінскага бязлюдна.
Мяце пазёмка гурбы ля платоў.
Здаецца мне, што ў спячцы бесправуднай
Свет патануў пад музыку вятроў.
Гудуць яны ў застрэшы, б'юцца ў вокны,
Сваім напевам сэрцы ледзяняць,
Бывае ў іх матыў такі чароўны,
Што да нябёсаў можа так і ўзняць.
Бывае страшным прадсмяротным крыкам,
Прагрэжа слых і зараз жа замрэ.
Або любоўны шэпат свой жа, скрыпам
Прамёрзлых дрэваў раптам абарве.
Вятры гудуць і музыка іграе...
Узнёслая, – так вабіць забыццём!-
Нібы віхура ноты падбірае,
Што непарушна звязаны з жыццём.

ЛЬВОЎ... ЛЫЧАКОЎСКІЯ МОГІЛКІ

У Івана Франко магіла на ўзвышы.
Каменацёсам маствацкай епархii,
Ён магутнай кіркою ў выглядзе крыжа
Скалу разбівае Аўстрыйскай манархii.
З нішы халоднай, сырой капліцы
Апостал Павал зайдросціць бязбожніку, –
Плямамі цвіль на шырокай туніцы,
Цюль павуціння на малітоўніку.
Крышицца выраб з камення і туфу,
Сонечны німб на скляпенне ўсклаўся.
Майстра бяздарны зляпіў Іуду,
Святы, бязгрэшны, – не атрымаўся.
Цела апостала з гліны, – у мроях.
Жару, агню і вуголля прагне.
Па багаборцах, а не героях,
Правіцца меса і ладанам пахне.

ИНСУРГЕНТЫ

Адчынена брама гасціннай карчмы.
Грае катрынка ў руках маладзіцы...
Давайце, панове, на вобраз малітца
Радзімы, якую пакінулі мы

Шляхціц багаты, бядак голы-босы,
Ці нам на чужыне гуляць навіна?!
За вочы каханых, дзявочыя косы,
Давайце па карцу асушым віна.

Сягоння балюем, а заўтра настане, –
Ці сонца пагасне, ці боль апячэ...
За волю, панове, за волю, хто ў стане!
Па кубку шампані наліце яшчэ!

Не, мы не разбіты, мы шаблі, пістолі,
Яшчэ не паклалі ў апошнім бai.
Заўжды нагатове стаяць нашы коні,
Хапае запалу ў гарачай крыві.

Хай вораг святкуе сваю перамогу...
Мы раны загоім ірынемся ў бой,
Мы ведаем добра да волі дарогу,
Унукаў, сыноў павядзём за сабой.

Ад нашай шалёнай крывіцкай пагоні
Не збавіцца хеўры чужынцаў-ваяк...
Памянем палеглых, запалім паходні,
Чакае няблізкі, ды зведенаны шлях.

ШЛЯХ У СІБІР

Стукаюць сэрцы
Шляхам таёжным,
Стогнуць вазы
Пад аховай нядрэмнай,
Здаецца будучыня –
Астрожнай, –
Плён у жыцці –
Дарэмным.
У замшэлых гушчарах
Гукае сава,
Воўчыя вочы
Свецяцца.
Лёсы людзкія,
Як кроў і вада,
З брудам і смеццем
Месяцца.
Таму расцілаецца тут
Па начах.
Туман
Малітоўным ходнікам.
Падае неба
І Млечны Шлях
Кладзецца пад ногі
Калоднікам.

КУРГАН

На высокія кронай шаломы
Зляцеліся вораны.
Зруйнаваны курган невядомы,
Плугамі загораны.
Малодшы закрумкатаў:
– Чаго было пёрціся, –
Сыцейшым жывот не стаў
Ад касцей, ды попелу нехрысцяў...
– Дур-р-рак! – старэйши абсёк, –
Дзюбашлёнала, --
Жыць будзеш гадоў пяцьсот
Ад гэтага попелу...

ВІЛЬНІ

Ты была непісьменнаю, –
Стала пісьменнаю.
У двары сорак пятага дома,
Па вуліцы Горкага,
Схіліўся Скарына
Над кнігай каменнаю,
Чытае гісторыю горада.
На старонках яе, амаль выцерты,
Базыльянскіх муроў літары,
Могілкаў Росу,
Ў знаках часу,
А месца, дзе быў пакараны
Кастусь Каліноўскі,
Узятае ў коскі,
Зместу ўражвае важкасцю,
Ды, – чытаецца з цяжкасцю...

З Рыжскага дзённіка

Шпілі касцёлаў пранізываюць неба,
Хмары чапляюща за карніз.
Вечер з Балтыкі гурбы снегу
Шпурляе ўніз.

* * *

Ля “Тэйкі”, на гарачым асфальце,
Застаўся след чаравічкаў,
Жанчыны ў зялёным плаці,
Мамы двух чалавечкаў.

Пяшчотна кранала рука
Выцертыя пагоны.
Помніца хлапчука
Колер вачэй зялёны.
Раніцою, – туманы і чайкі,
Пад вечар, па стрэхах дамоў
Гуляюць вясёлыя зайкі
Сонечных прамянёў.

Ноччу, на шпілі сабора,
Дрэмле жалезны певень,
За морам дамоў, з мора
Хваляў бягучъ грэбні.

Вецэ, – старая Рыга,
Вуліцаў пераблыт, –
Акамянела пыха
Пяцьсотгадовых пліт.
Мроіцца, скача рыцар,
З песняю пад гітару:
Вецэ, – любові жрыца, –
Сэрца прымі ў ахвяру!..

ПЕРАЕМНАСЦЬ

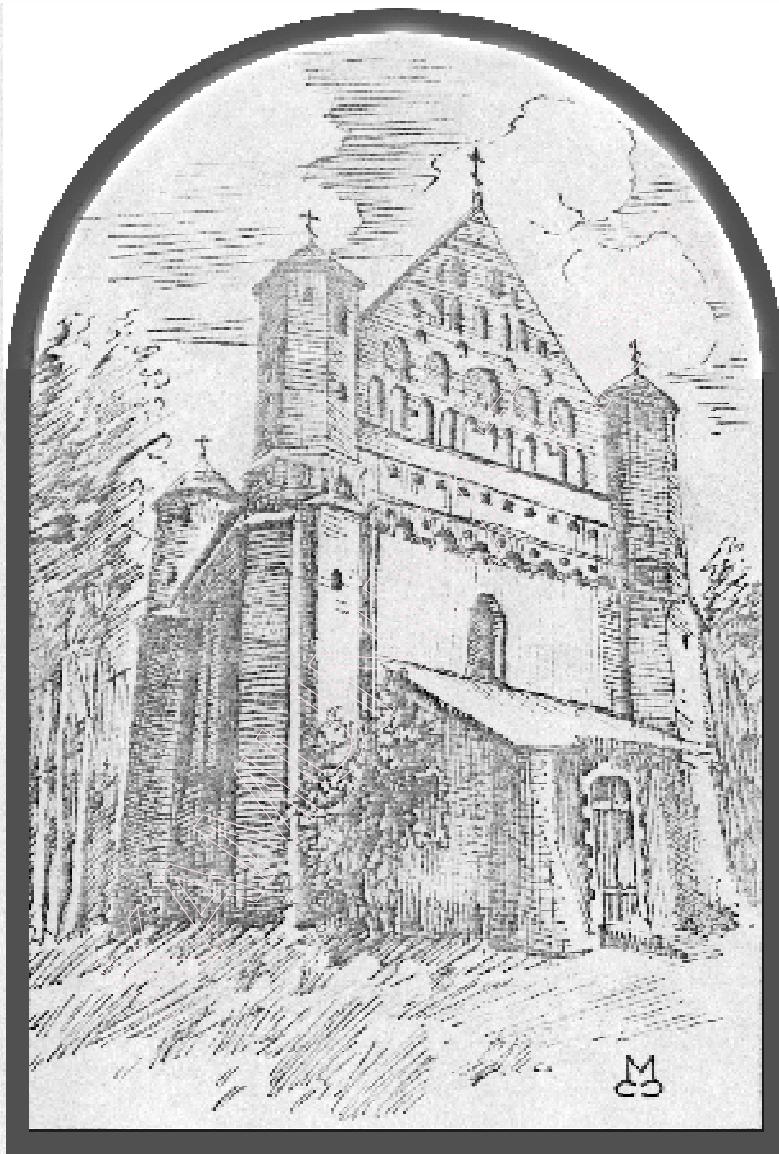
Любоўныя мадрыгалы –
Увішнасць падзей.
Гарадскія кварталы
Паглынаюць людзей.
Штодзённа пульсуе
Вулічны рух.
Сонца бускую круг.
Снегу скарынку
Хрумстаюць ногі дбайна
На трамвайным прыпынку
Застыла ў чаканні тайна.
Ружовыя шчочкі
Цалуе мароз да слёз.
Бегаюць вочки
Па нотах зямлі і нябёс.
Скрыпку трymае шкаляр.
Адчыняюцца сходні, –
У трамвая футляр
Ідзе Юзафовіч* з Гародні.

МАНАЛОГ САВЫ

Птушка мала жыве, якая пяе,
А болей, – што каркае.
Мудрасць прыпісваецца Саве, –
Яна ж, – толькі “ахкае”
– Ах! Якія былі ж у нас
Ночы праявы жахлівыя
Ах! Якія былі ў той час,
Усе вёрткія, палахлівыя...
Ах! – не спіцца з тае пары,
Пер’е ажно губляецца...
Ах!..
Крывавыя кіпцюры
Ў сэрца маё ўпіваюцца.

СЫНКАВІЦКАЯ ЦАРКВА-КРЭПАСЦЬ

Тут шляхі крыжаваліся шаблямі
Ад часоў дрыгавіцкіх пагонь
Наплывалі гады дырыжаблямі, –
Карэктыравалі агонь.
Замешаны на крыві,
Раствор цементуе цэглу.
Прыкованы да зямлі
Акруглых чатыры целы.
Вежы трymаюць бой, –
Новай эпохі здрада.
Сцены пакінуў вой...
Часу ідзе асада.

ВАЎКАВЫСКАЕ ЎЗВЫШША

Ваўкавыскае ўзвышша,
Ваўкавыскае ўзвышша...
Тут ціша,
Шум дуброў і сасновых бароў
Збажыну лёгкі ветрык калыша,
А пад вечар, – прыгуд камароў.
Тут узгоркі, балоты, нізіны,
Лес напоўнены пахам смалы,
Аплятаюць калючкі ажыны,
Займшэлтыя дрэваў ствалы.
Тут раскіданы вёскі па схілах
Невысокіх авальных гор.
З іх вяршыняў, да небасхілу,
Адкрываецца дзіўны прастор.
Лёгка дыхаецца паветрам,
Сэрца радуюць краявіды.
У зямлі патаемыхных нетрах
Пахаваны мячы і дзіды
Тут гасцінцы ляжаць у кювеце,
Побач стужка бяжыць шашы,
Тут адзіны на гэтым свеце
Адпачынак маёй душы.

ДРУКАРНЯ АГІНСКІХ У СЛОНИМЕ

Руссю, “белаю плямаю”
Называцца нам годзе.
Пад сівымі курганамі
Славы дрэмлюць стагоддзі.

Слухаць нават да гонару,
Як пра што, фантастычнае,
Пра Агінскага оперу,
І друкарню музычную.

Па ягоных выданнях,
Для натоўпу ці публікі,
Зноў вядуць выкладанне
Тэорый музыкі.

У Еўропе, Амерыцы, Афрыцы, Азіі,
Падручнік, што некалі, з нейкай аказіі,
Свет пабачыў у Слонімскай тыпаграфії,
Маецца ў кожнай музычнай паррафіі.
Ён малітоўнікам трывою стагоддзі
Ў іх асяроддзі.

У музычнай друкарні князя Агінскага.
Друкаваліся творы і ксяндза Карпіньскага,
Які пахаваны пры касцёле ў Лыскаве,
Што разбураны часу вятрыскамі.
Там, у скляпенні мураванага шалаша,
Дрэмле паэта душа...
Яго ж літургічныя творы
Гучаць у кожным саборы.
Узнёслыя гукі арганаў
Лунаюць пад зводамі храмаў,
Кранаючы сэрцы і душы,
Бароняць ад крывадушша
Голас сярэднявечча
Слухай жа, чалавеча!
Голас мальбы без меры,
Голас любові, веры.
Колеры, слова, гукі..., –
Збавяць ад вечнай муки.

БАЛАДА ПРА СПАЧУВАННЕ

Спачуваю тваёй адзіноце
Лёгкадумнасці і самоце
Па пяшчоце...
Напоўніцца поўнач
Светлячкамі касмічнага ззяння, –
“Спачуваю... – паўторыцца побач, –
Спачуваю адчаю кахання...”
Лёс жанчыны закладзены ў поўню
Асвятляе Сусвету бязмежжа, –
“Я не помню, нічога не помню, –
Падкажы мне, Белая Вежа,
У якім патануў стагоддзі
Крык нясцерпны тугі, адчаю? –
Спачуваю бядзе-нагодзе,
Улюбёнасці спачуваю!”.

Нёс шалёна галактыка
Блытаніну ў конскія грывы,
І стралы суцяшальны дотык,
І па страчаным боль тужлівы.

Ён жа гнаў бездарожжам стэпу
На чужынцаў ганьбу славянак.
І быў кошт і віну, і хлебу,
І цнатлівасці паланянак.
І душыла пятля аркана
Крык дзявочы, што цешыў зграю,
І ўжо нельга было ўмяшацца,
І была ўжо смяротнай рана,
І так мала было, так мала,
Супрацьставіць крыку адчаю
Слабавольнае “Спачываю...”

З тых часоў, ненавісных краю,
Абяскроўленае варожасцю,
Слова дыхае бездапаможнасцю, –
“Спачываю...”

У ЧАС НАРАДЖЭННЯ НАВАЛЬНЦЫ

* * *

У час нараджэння навальніцы,
Калі маланкі-бліскавіцы
Абшар нябёсаў спавіваюць,
Такія моманты бываюць:
Бы, ашалеўшы ад грымотаў,
Пыл на дарозе завірыцца, --
І, як зямлі, дажджу ў спякоту,
Паветра хочацца напіцца...
Напэйна з кожным так бывае,
Пакуль яшчэ віруе кроў,
Пакуль душа спакой губляе,
Кіпіць няnavісць і любоў,
Заўжды паветра не хапае, --
Гаючай музыкі ад слоў.

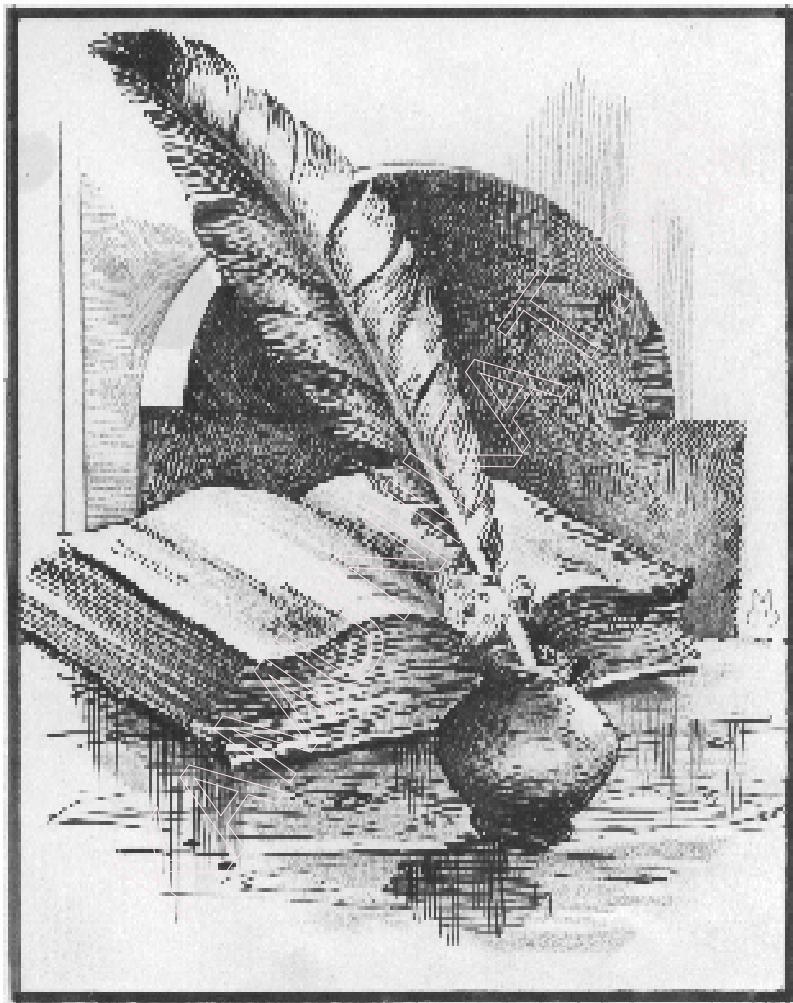
АРКУШ

Шмат чаго на души накіпела
За апошня дзесяць гадоў,
Адышоўшы ў нябыт, дагарэла,
Панаставіла новых слядоў.
Перапісваю нешта набела,
Нешта так вось пакінуць гатоў.
Жыццё – аркуш паперы чисты,
Хоць яго і падняўся кошт:
То скамечаны, то плямісты,
Паглынае то кроў, то пот.
Відаць, кожнаму з нас належыць
Класці мурам свае радкі,
Карпатліва, або няспешна,
На хвіліну, або вякі.

ПАЭЗІЯ

Жанчына, якая тлуміла розум,
Прытуляла да сэрца не мяне аднога
Аддавала сябе небаракам розным,
А іх было многа, – ох, як многа!..
Яе дабрыні хапала на ўсіх,
На бяззубых старых,
Юнакоў з бяскрылымі мэтамі.
Аб самым інтыхным гутарыла ўслых
З прахадзімцамі і прайдзісветамі.
Суцяшала бязвольных, вучыла жыць
Баламутаў з душою гнуткаю.
Мог з выбранных кожны яе палічыць
Звычайнаю прастытуткаю.
Прадавалі, куплялі яе, як тавар, –
Мянялі на срэбра-злата,
А скарыстаўшы, – плявалі ў твар, –
Такою была расплата.
Ды мустангам рванулася з путаў яна, –
Не стала “коніка ў хамуце”.
Па голавах б’е ад звана да звана,-
Сучаснасць нясе на хрыбце!..

КРЫНІЦА ПАЭЗІ

Зацвіце як кветка-медуніца,
Ў лес пайду я, каб вады напіщца.
Там бруіць паэзіі крыніца,
Ад якой і сэрца загаіщца.
Як вады гаючай я нап’юся –
Кветкаю да сонца пацягнуся.
А яно ў паэзіі краіну
Шлях асвеціць промнямі світання –
Напішу я вершы пра Радзіму,
Напішу я вершы пра каханне.

* * *

Думаў і гаварыў:
“Паэт, што хірург, нарыў
Падразае на целе грамадства.
Скальпель яго – мастацтва,
Пацыентамі – душы людзкія,
Тэрмометрам служыць стыхія
Жыццёвая, супярэчная,
Але вось, – недарэчнае...
Кнігарній дыягназ ставіцца:
“Паэзіяй мала цікавяцца!..”

НА ЧУЖЫНЕ

Позняй восенню, пад зіму,
Калі снег чакалі першы,
Ўспамінаў я пра радзіму,
Як чытаў чыесці вершы.
Гаспадыня вышывала,
Кот гуляў яе клубкамі.
З глыбінь памяці ўсплывала
Вёска з дзіўнымі садамі,
Постаць сталае жанчыны,
Што бярэ са студні воду...
Смутак вершаў аб Айчыне
Ліў у сэрца асалоду

ЗОРКА МАКСІМА БАГДАНОВІЧА

Калісьці,
Непрыкметна, ля Сонца паэзii, Яснай
Кароны,
З'явілася знічка і маёй Радзімы, –
Цяпер,
У бязмежным Сусвеце, дзе зорак мільёны,
Яе адзначаюцца нарадзіны.
Зоркі, як людзі, людзі, як зоркі
Гаснуць, утаймаваныя лёсам,
Цяпло сваіх мар у халодныя золкі
Адрасаваўшы Зямлі і нябёсам
Нельга сыйсці ім з абрацай арбіты
Іх да Зямлі існуе прыцяжэнне
Небезымянны і незабыты
Зоркі Максіма шлях і гарэнне

Помніаць свято яе душы людскія
Промняў цяпло мы яе адчувааем.
“Хто мы такія, хто мы такія?” –
На запытанне адказу шукаем.
Зорка Максіма – звышновая зорка,
Зорка надзеі і спадзявання,
Усведамляць жа, – балюча і горка,
Сыход з небасхілу яе вельмі ж ранні.

КАЗКА ЗІМОВАЙ ДАРОГІ

КАЗКА ЗІМОВАЙ ДАРОГІ

На санях дзядуля,
То сядзе, то ўкленчыць,
Пад дугой званочак
На марозе енчыць.
Новыя падковы
Налядзі кранаюць.
Тук-так па гасцінцы,
Трапна выбіваюць.
Неба ў зорках грае,
У белых шапках сосны,
А ў мяне пытае
Месяц, як дарослы:
– Ты куды, малечা,
Ад матулі ласкі?
– Да дзядулі ў госці,
Слухаць яго казкі.

ВАСІЛЬКІ

Вышивала кашулю
Васількамі бабуля
Мулінэ,
Каб унук гадаваўся,
Ад зямлі падымаўся
Па вясне.
Апранала на лецейка,
Абувала сандалікі.
Ён шукаў на дарозе каменьчыкі,
А на лузе рамонак ліхтарыкі.
Васількі не цікавілі.
Да іх не заходзіў у жыта,
Яны былі кальвамі
На кангулю нашыты.

КАЛАЎРОТ

Калаўроту
Знайшлі работу.
Смочак выпаў
У малога з роту.
Утаропіўся ў колакручэнне,
Не міргае ад захаплення.
Нібы чмелік гудзе малютка.
Яны з мамаю гукі развучваюць,
Яе ж пальчыкі хутка-хутка
З воўны нітку
Жыцця накручваюць.

У ЛЕСЕ

Дарога гасцінкам
Цягнецца,
Снег з неба
Так і валіцца...
Паветра гудзе
Напружана.
Замерзла ў каляіне
Лужына,-
Пад колам лядок
Растрэскаўся,
А ў дзядзькі кажух
Расхрэстаўся.
Мароз жа усё больш
Узмацняецца.
Збочвае дзядзька,
Спыняецца,
Да хвоі каня
Прывязвае.
Дзялянку сваю
Аглядвае:

Па кронах вавёркі
Шастаюць,
З галінак сняжынкі
Падаюць.
Сякаю намахаеца –
Да вогнішча
Паспяшаеца.
Ад вугалька
Прыкурвае,-
Вочы свае
Прыжмурвае:
– Што, брат,
Мароз лютуеца?! –
Так нават лепиш
Працуеца.

НА ЛУЗЕ

Травы хіліць вециярок
Тонкія сцяблінкі.
Лёг пярэсценъкі каток,
Каля ног дзяўчынкі
А дзіцячы галасок
Кацяня калыша:

“Спі, маленькі мой, сынок,
А то прыйдуць мышы...”

БАЛАДА ПРА ДЗІКАГА ГОЛУБА

Юрку Голубу

Нажамі лістоў лазы
Паветра халоднае рэжацца,
Пахам іржышча цешацца
Каласы.

Іх вязала ў снапы
Васількамі палёгліца,
Па-над калівам моляцца
Галубы.

Яны носяцца над папарамі,
Паміж хмарамі,
Як маланкі, сігаюць
З нябёс

Над засмужанымі авшарамі
Не рапяцца яны, а парамі
Выпрабоўваюць лётам лёс.
Голуб дзікі, –

Стварэнне боскае,
Нездарма на яго
Абловы

Адбываюцца
Паза вёскамі,
Паза людскімі забудовамі
Ён ад іх, як далей трymaeцца,
І на вочы трапляе рэдка
То ў траве, то ў хмараах хаваецца
Ад таго, хто страляе метка.
Ад таго, хто бясшумна лунае
На ахвяры заўжды палюе.
Мноства ворагаў птушка мае,
Толькі хукасць яе ратуе.
Дзікім быць небяспечна голубам –
Ратаваць трэба душу бясконца,
Але птушка з вялікім гонарам
Сваё месца знайшла пад сонцам.
У мясцінах глухіх гняздзецца,
Над якімі - нябёс бязмежжа....
Жаўрука толькі песня пачуецца, –
Дзікі голуб паветра рэжа.
Над палеткамі, ці папарамі, –
Над радзімы маёй абшарамі...
Дзікі голуб змаганнем змучаны,
Ды шкада мне найбольыш – прырученых.

ПЕСНЯ ЧОРНАГА ЛЕБЕДЗЯ

Зноў надыходзіць восень.
Пара разлятацца нам,
Як птушкам, да ўплага краю.
Я часта яе сустракаю
Адзін сам на сам.
Няма калі побач нікога
З вялікай маёй сям'і,
Шапчу: “Пачакае дарога...”
А голас птушынага бoga
Кліча на край зямлі.
Даўно я пазбыўся волі.
Параненае крыло
Не дасць палящець ніколі –
Дзе сонечнае святло
Іскрыцца на хвалях ўплых
Дзе ў зелені берагі.
А тут час хвілін самотных
Надыдзе і час тугі.

Калі, пад зімовым небам,
Сняжынкі пачнуць лятаць,
З далоняў, што пахнуць хлебам,
Зноў трэба мне сілу браць
Стары, ў адзіноце, чорны,
Нясе на Зямлі дазор,
А ў небе над ім, як чоўны,
Птушкі плывуць да зор.

БАЛАДА ПРА КАТА ВЕНЮ

На заснежаным паўстанку мітусня, –
Два сабакі атакуюць кацяня,
Дзве аблезлыя пачвары, бачыць Бог,
З дзікім віскам нападаюць на яго.
Мне здавалася, праз момант, на шматкі,
Разарвуць яго магутныя клыкі.
Але выйшла ўсё наадварот,
Умяшаўся ў справу дужы кот.
Як штандар, узніяўшы рыжы хвост,
Перад імі стаўшы на ўвесь рост:
Спрытны, смелы, пэўна не стары,
Ён пусціў у бойку кіпцюры.
Мо з хвілін ці пяць, ці шэсць,
Кроў лілася і ляцела шэрсць.
Несусветная усчалася калатня
За уласны кут, за кацяня.
І нядоўга той цягнуўся бой,
Хутка гнаў пачвар перад сабой,
Хвост паджаўшых, з болю ачумелых,
Кот за межы Каралеўства смелых.
За абход уласны, за свой род,
Як гавораць моваю кашачай,
І жыццё аддасць сапраўдны кот, –
Не іначай...

ГІПОТЭЗА ЗНІКНЕННЯ ПЛАНЕТЫ

Гэта матэматычна падлічана,
Архісінхронным часам,
Паміж Юпіарам, Марсам,
Існавала планета, –
Была катастрофай знішчана.
Зараз, на месцы яе арбіты, –
Пытліваму зроку адкрыты:
Астэройдаў кола
Ды згусткі пылу касмічнага
Калі ісці ад лагічнага,
То –
Разважаць, – навуковай фантастыцы,
Аб прычынах яе знікнення...
Што ж адбылося ў Галактыцы
З законам сусветнага цягачення?
Мяркуюць пра сутыкненне
Цел у просторы космаса,
Але ёсць у мяня сумненне, –
Ёсць другая гіпотэза.

Уявіце сабе, што некалі,
Архісінхроннам часам,
Паміж Юпітэрам, Марсам
Узнікла жыщё на планете
З невядомаю назваю,
З фаўнаю, флорай нянашаю.
Камбінуюочы хімічныя элементы,
Віткамі вылазячы з кокана цеснага ,
Прырода ставіла эксперыменты
Ў лабараторыі цела нябеснага.
Магутным імпульсам эвалюцыі,
Стварыла разум вышэйшай пробы...
І дачакалася... экзэкуцыі.
Скарystалі яго – мікробы...
Хоць вялі сябе і па-рознаму.
Таямніцы ж, раскрыўшы космасу,
Не прыслушаліся да голасу
Нават розуму
І калі над планетай той,
Грыбы атамныя вырасталі,
Нават ядзернаю зімой, –
Планеты не стала.

Разарвала нябесны шар
На кускі і кусінішчы,
Холад касмічны
І плазменны жар
Жыццё вынішчыў...

Міліёны гадоў, міліярды,
Мінула ў глыбінях Галактык
Перш, чым атамаў ядры
Навучуўся дзяліць

Чалавек-практык.
Для доказу
Гэтай гіпотэзы
Хапіла б адзінай крапкі, –
Націснутай чырвонай кнопкі
На стартары
Стратэгічнай ракеты...
Не стала б і нашай планеты...

БАЛАДА ПРА ПОШУКІ РЭХА

Гадзінамі мог ён рэха шукаць
У пустэчы, паблізу лясоў,
А потым начамі трывожна спаць
Пад калыханку соў

Была пустэча, – што вылізаў смоўж, –
Дэфект быў зямлі такі,
Разбягаліся голыя ўзгоркі ўздоўж
Лесу на два бакі.

Ад дрэваў сцяны адбіваўся гук, –
Прастора яго паглынала.
Рэха лясное пачаткам навук
Пытліваму разуму стала.

І вось, на месцы пустэчы той,
Для гульняў пляцоўкай была каторая,
З карпусамі, антэнамі ў гмах величынёй
Вырасла абсерваторыя.

Юнаком ён за пультам яе сядзеў –
Рэха шукаў сярод космасу нетраў,

Шчасліўешы самы з нямногіх людзей,
Свайму прызначэнню верыў.

Радарамі шчупаў Сусвету абшар,
Пульсары далёкія слухаў.
То месяц халодны, то сонечны шар,
Час пераможна рухаў.

Бязмежнасці ён адваёўваў сакрэты,
І радасць адчуў адкрыцця.
Аднойчы прыняў з невядомай планеты
Маленъкае рэха жыцця.

Галоўнай падзеяю стаў касмадром.
Выпраўляла пасланца Зямля...
Тры тысячы зорак пакінуў ён
За шлейфамі карабля.

Калі ж планеты той дасягнуў,
Адбыўся абмен ідэй, –
Праз мегафоны рэха пачуў
Ад кожнага сэрца людзей.

ПРА ВАЛОСКІЯ ГАРЭХІ МОЗГ ЧАЛАВЕКА

Падзяліў шкарлупіну гарэха
На дзве палавіны і рэха
Зрокавай памяці падказвае:
Акурат,
Аголены мозг чалавека
Нагадваюць долі зярнят.
Спрабую,
Счарнелае ад маланак, –
Горка!
Смакую,
З жаўтаватым адлівам,
Бурштыннае, –
Падабаецца!
Створка тайнага
Прыадкрываецца...
Смак гарэху ў прыродзе
Дае асяроддзе.
Малако ў ім бруйць
Касавіцамі,
Ён паволі цвярдзее звонку,

Ноч рэнтгенамі-бліскавіцамі
Скрозь прасвечвае абалонку
Мелюць прыроднае з'явы жорны
Белы колер на чорны,
Сеюць
Праз сіта дрыготкае,
Гаркавае на салодкае.

Імпануе дэталь адкрыцця...
Гушкаюцца лёсу арэлі,
Трымаюся за паралелі:
Між салодкім і гаркавымі
Думак з'явамі:
То цвёрды, як сталь,
То падатлівы, нібы воск,
Мой чалавечы мозг,
Асэнсоўвае веліч жыцця.
І ўражаны памяці рэхам
Сам сябе вызначае ў прыродзе –
Шар зямны раскалоўся гарэхам,
Аднойчы, ў сямнаццатым годзе...

КАР'ЕРЫ

Ля вёскі былі дзве гары,
Як належыць, – высокія.
На іх сосны раслі, з-пад кары
Цяклі смаляныя сокі.

Здабычу сваю шуляк
Адсочваў з іх верхавінаў.
Між імі, широкі шлях,
Лес стары палавініў

З мёртвых галінак дрэў
Мох абвісаў шматамі.
Грыб у кустоўі прэў,
Стоўчаны камарамі.
Чуўся ласіны роў
Восеніскімі начамі.
Летам сунічная кроў
Пырскала пад нагамі.

Гор не стала ў бары...
Як побач дарогу вялі,

З іх выбралі гравій без меры.
Пустыя вачніцы зямлі, –
Вялізныя два кар’еры
Ў неба глядяць з той пары.

Расталі горы,
Пацякла з іх шаша
З абрыва гляджу апантана
На чалавека – на мураша,
Што кропкай на дне катлавана.
Дзвюх гор яму толькі хапіла, каб шлях
Змасціць ад Зяльвянкі да Шчары.
Ірвуць па-жывому ў пясчаных пластах
Каўшамі машыны-пачвары
Можа, калі час надыдзе другі,
Збавімся ад бездарожжа, –
Перад прыродай замолім грахі...
Можа... быць можа...

КЛОПАТ НАДЗЁННЫ

Бачыць над горадам неба з блакітнимі зорамі,
Незакапчонае воблакам дымным і пыльным,
Дзяцей гадаваць, у кватэрах дамоў, над катормі
Паветра не пахне атрутлівым газам машынным,
Воду чысцюткую браць з незнікаемых рэчак,
Не стаўшых пустыняю мёртваю ад хімікатаў.
Сілу адчуць, што надаў жыватворны струменьchyк,
Без дапамогі фільтратараў і дэарантаў.
Нетраў пушчанскіх адчуць некранутасць цнатлівую,
Не аддаючы ў арэнду яе ні пажару, ні золату,
Нішчыўшых песню ад вечнага бору шчымлівую,
Пракладаючы гары і прасекі да кіслароднага голаду,
Каб зразумець: чалавечства – не плесень планету
пакрыўшая,

Прагна якая апошнія смокча прыродныя сокі,
Сваім апетытам пагрозу знішчэння стварыўшая,
А жыццядзейны стваральнікай разум высокі.

ЦЕНЬ НА ЗЯМЛІ

* * *

Цень заўжды на Зямлі
Існуе ад святла,
Ды хаваецца ў ранак
Хмуры.
На камлі расце кап,
Каб бяроза магла
Даць драўніну
Прыгожай тэкстуры

* * *

Дакараць на лёс не трэба
Зорак з неба не хапаць,
Шанаваць кавалак хлеба,
І сумленне шанаваць.
Прабірацца праз гушчары
Драбяззя і ламацца
На вялікія абшары
Чалавечага жыцця.

КОЛА

Чорная стужка шашы
Рухам азначана зранку.
Гулам руплівых машын
Прыпадымае фіранку.

Далеч засцеле туман,
Сцісьне асфальт галалёдзіца, –
Кола ў жыцця акіян
Коціцца, коціцца, коціцца...

АДВЕЧНАЕ

У вякоў перагудзе –
Неўміручасці спевы, –
Нараджаюцца зоркі і людзі,
Кветкі, птушкі і дрэвы.
Людзі гаснуць і кветкі,
Зоркі падаюць і паміраюць,
Дрэвы восенню на палеткі
Аблязелае лісце кідаюць.
Застаецца ад зорак святло,
А ад кветак і дрэў, – насенне.
Сніць пакінутае гняздо
Ўзлёту веліч і жах падзення...
Мы ж, гаворым, дабро і зло,
Знітавана ў жыцця імгненні.

* * *

Сябра мой,
Ты ў сэрцы каханай
Прытулак знайшоў назаўжды
І жывеш як усе самавітыя людзі,
Мне ж вяртацца дамоў
У начэй халады
Колькі іх у жыцці
Не прыбудзе.

ЦЯГНІК ЖЫЩЦЯ

Цягнік жыщца
Ў купэйных вагонах вёз,
Радасць і смутак,
Боль і надзею,
Пад перастуки
Вагонных калёс
Думку: “Старэю...”
Мільгацелі паўстанкі,
Зоркі плылі,
Сонца ўзыходзіла,
Як і трэба,
Грукацелі
Масты-гарбылі,
Смяялася, плакала,
Неба.
Імкліва на спусках,
Павольна, – ў пад’ём,
Цягнуўся
Вагон за вагонам, –
Віхляў прывітальна,
Сабачым хвастом,

Абшарам белым, зялёным.
Кожны свой крок
Папярэджваў гудком.
А тут, сярод ветру гулу

Адчыніліся дзвёры,
І скразняком,
Шчасця білет здзьмула.
Сонца памерла,
Не бачна зор,
Сардэчная халадрыга,
Цягнік чарапашым ходам
Прастор
Адольвае,
Што барыга.
Месяц не свеціць,
Зорак няма.
Сонца не так ужо
Грэе...
Напэўна, на сэрца
Лягла зіма,
Бо на душы, –
Завея...

* * *

Змаўчаў бы зноў, стаіўшы боль, адчай,
Замкнуўшыся ў сабе на тры засовы,
Калі пачуў аднойчы: “Выбачай...
І не крыўдуй.” – атрутлівыя слова.
Я не судзя каханню, пачуццю,
Надзеі, здрадзе, хітрасці пачварнай,
А зрэшты рэшт, – і смерці, і жыццю
На гэтай сцэне звыкла тэатральны.

* * *

За чароўную ўсмешку вачэй,
Аддаю сваіх думак багацце.
Хуткалётнасць бяssonных начэй
Патанае ў жаночай спагадзе
Рэчаіснасць ляціць у нябыт
І вяртаецца ціхай раніцай.
Ад разважлівасці найміт
Нахілецца над выбранніцай.
Непазбежнаму, – ці не быць?
Акрыляюць душу пачуцці.
Можа сонца ля хмар астыць,
Можа камень загаварыць
І рака новы шлях прабіць,
Калі зведаюць шчасце людзі.

* * *

Мне сягоння нявесела,
Нудна вецер пяе.
Ноч фіранкай завесіла –
Змрокам вочы мае.

Зорка ў хмараҳ скавалася,
Доўга цягнецца час.
Сэрца не ўратавалася
Ад любові да вас.

* * *

Воч тваіх блакіт –
Шчасце для мяне,
Будзе ён такі,
Калі ўсё міне.

I на схіле дзён,
I ў чужым kraю
Нагадае ён
Беларусь маю.

ЧАТЫРОХРАДКОЎІ

* * *

Шлях мой – арбіта Месяца,
Вечна адзін каторы, –
Свеціць, пакуль не змесціцца
Цела яго ў прасторы...

* * *

Боль самаедства, горыч развагі,
Думак плывуць нараканні:
Неяк ізноў не хапіла адвагі
Прызнацца ў каҳанні.

* * *

Мноства недагаворак.
Вытрымак, паўз, шматкроп'я:
Сыroe жыщё, што порах,
Агеньчыку з яго – кропля.

* * *

Чалавек жыве, асвойвае навуки,
Да лепшага імкненца ўвесь свой век:
Як нараджаецца, то маці церпіць муки,
А памірае – блізкі чалавек.

* * *

Сустракаем прыгожае
Ў жыцця падарожжы:
Адным – яно кара Божая,
Другім – падарунак Божы.

* * *

Прыгожа, як вершнік падае
Кроў свішча, бялее косць,
Ды толькі мяне не радуе
Такая вось прыгажосць.

* * *

Ён рабаўнік твой – не вырвешся,
Крычы-не крычы, –аддавайся:
Жаночае сэрца не вынесе
Мелодыю белага вальса.

ВЕЧАР ПАСЛЯ КАЛЯД

ВЕЧАР ПАСЛЯ КАЛЯД

Што гаварыць з табою і аб чым? –
Давай у гэты вечар памаўчым,
Па келіху віна, разліўши на дваіх,
Застаўшыся пры думках, пры сваіх.
Трывожыць не павінна іх нішто –
Ні музыка, ні спевы, ні свяতло,
Ні гул машын, ні малітоўны звон, –
Мінулай ноччу нарадзіўся Ён...
Такі ж пакутнік, як з табою мы, –
Сярод вакол пануючай зімы,
Сярод няшчасных і разгубленых людзей,
Блukaюць што без мараў і надзеяй,
Сярод жыцця, падобнага на сон...
Было б інакш, – не нарадзіўся б Ён.

* * *

Мне хочацца часамі крыкнуць: “Не!” –
Даволі мучыцца, капацца ва ўспамінах.
Дванаццаты ўжо год зараз міне,
Ды новы кадр у памяці мільгне, –
І ты, у юнацтвам знятых кінафільмах,
Паўторышся каханаю ўдрайне.

* * *

Не хвалюйся, калі нач вітае
І ад думак цяжка на душы.
Адзінота кіпцюры хавае,
Калі нехта некага чакае
Нават у засмучанай цішы.
Так было і будзе ўсё таксама,
Род людскі як лёс і не сячэ,
З году ў год разыгryваецца драма –
Прыцяжэнне Евы да Адама,
Да яе каго-небудзь яшчэ.

* * *

Юры Карэйву

Не заможна з табою жылі мы,
Хадзілі ў пазыках па вуши.
З выкапнямі жывымі
Страчаліся нашы душы.
Ставала ўсё ж аптымізму
Другое займечь багацце,
Праз шматрадкоўяў прызму
Глядзеліся ў вочы праўдзе.
Настаў новы час, пануры:
Махлярства, бяды, галечы,
Цябе ўспамінаю, Юры,
Цёпла, па чалавечы.

ГОРА

Напятай струной клавесіна
Самотна дрыжыць цішыня.
Выжлаю загаласіла б,
Ды не ўваскрэсне яна,
Маці...
Пакой асвятляе
Поўня святлом адзіноты.
Жанчына гартае
Ноты.
Задуменна глядзіць на нататкі
Блізкага чалавека,
Ускладаюцца кветкі
На века
Музычнага інструмента.

Ніякавата,
І хочацца выйсці,
Але гэта –
Не выйсце...

* * *

Сонечны дыск, –
Думак напал,
Між намі не ўсё
дагаворана...
Слонім.
Вакзал.
Рэйс на Мінск.
Ашчадай маўчанне ворана...
У небе палае Зніч,
Дрэваў гудуць сокі.
Жыццё, – да любові кліч!
Выбраны шлях далёкі...

ДЗВЕ ДАРОГІ

Не так проста
Дайсі да пагоста.

Заблытаны ў сетцы дарог
Абшары прастору зямнога...
Высвяціў месяца рог
Стомленага старога.
Самай цяжкай ідзе
Сцежкаю па жыцці
Старасць – назва яе
З могілкамі ў канцы
Многія ёю шлі

Рашуча, або нясмела.
Ёсць несмяротнасць душы, –
Няма несмяротнасці цела
З поўнаю торбай грахоў
Цяжка ісці да пагоста
З ношаю толькі гадоў
Свет пакідаць проста.
Кожнаму, хто ідзе
Адмераны кіламетры.

Па сушы, вадзе,
Радзей у паветры.
Можна прайсці агонь
Чыстым, неабгарэлым,
Пафарбаваўшы скронь,
Неяк амаладзелым.
Можна да тла згарэць,
Стаць часцінкай Сусвету,
Да зор адляцець,
Пакінуць нашу планету,
Але дарогі дзівье,
Кожны тут выбірае,
Да пагоста вядзе –
Простая і крывая.
Выбіраю першую
З любоўю і вершамі
Ісці да Радзімы –
Шлях мой, адзіны!

МАТЫВЫ НАЧНОГА ГОРАДА

ГАРОДНЯ СПІЦЬ

Гародня спіць,noch у тумане тоне,
Сцяжына памяці вядзе праз парк стары,
З глыбінь якога ззяюць ліхтары.
Блішчаць дажджу сляды на парасоне

Ад прахалоды скурчыўся фантан.
Скульптура хлопчыка ў адзенні з лістапада.
Дзе вывяргаўся музыкі вулкан,
Застыла нерухомая эстрада.

Захутаная ў шэры свой шынель,
Са мною побач ціха восень крочыць.
Святла ад ліхтароў тунэль
Пранізывае і парк і цемру ночы..

У фантастычнай цішыні алей
Прытулак настальгіі і самоты
У тлуме мрояў, мараў і надзей
Збавенне ад тугі і адзіноты.

Павольна я іду праз сонны парк стары
Да вуліцы і плошчы ля вакзала,
Пакуль спакойна свецяць ліхтары,
Да цягніка пакуль гадзін немала.
Гародня спіць...
Яе не абудзіць
Звінячай цішыні вакалам.

Cherchez la femme

У начным рэстаранаў ззянні,
У бліскучым святле вітрынаў
Растварыўся, нібыта зданне,
Светлы вобраз мае жанчыны.

Сэрца горада цёмныя вулачкі
Праразаюць наскрольку без нажа.
Можа недзе ў зацёгнай курвачкі
Недзе дрэмле яе душа.

Можа ў нетрах завода ці фабрыкі,
Дзе на рэчы пускаюць сыр'ё,
Жыцця нашага гаспадарыкі
Сэрца б'еца яе – маё.

Можа недзе на фермах, дзе доіцца
Статак вечна галодных кароў
Пад сялянскаю вопраткай тоіцца
Не сустрэтаю мною любоў.

Можа...
А пакуль...
Чорны плашч абцякае плечы.
З неба – восеніскі вадаспад.
Душ халодны выдатна лечыць.
Пуста ў сэрцы, іду наўгад.
Бруд і смецце, павеў нуды,
Мые дождж з тратуарных плітаў.
Быццам вуліцы пераблытаў,
А шукаю яе сляды.

МАТЫВЫ НАЧНОГА ГОРАДА

Балконы гнёздамі ластавак
Над берагам вуліцы лепяцца.
Праз кроны прасвечвае ласкава
Святло маладога месяца.

Нутро тэлефоннай будкі
Ззяннем наскроль прасвечана.
Зорныя гукі
Жанчыне прысвечаны.
Стомленай, у чаканні званка,
Зморанай ад нялёгкай працы,
Сніцца рука
З пярсцёнкам на пальцы.
Чорная стужка асфальта –
Стылая плынь ракі.
Круціцца дыск аўтамата,
Набіраецца нумар... Гудкі...
Дрэмле заспаны горад...
Дамы – ледзяныя горы –
Імкнуцца ва ўсе бакі.

Але вось тэлефонныя трубкі
Яднаюцца голасам з будкі:
– Вылятаю на Пойнач....
– Дзе, ты?
– Побач!...
Крокі адлічваюць час.
Яны ведаць павінны пра гэта.
Зорны вальс
Наплывае з глыбінь Сусвету.
Светламузыкаю агнёў
У начныя хвіліны,
Над майчаннем дамоў,
Кружыць пух тапаліны.

СВЯТАСЛАЎ І БАРЫС

Стук абцасаў змаўкае
Песняю ў клетцы лесвіцы,
Неба ў зорках люляе
Два маладыя месяцы.
Мучыщца ад бяссонніцы
Светлафора ліхтар задуменны,
Велічны гмаха абрыйс...
На экзамене ў школьніцы --
Экзаймёны:
Святаслаў і Барыс.
Адзін праплывае над вёскаю,
Другі над горадам крочыць.
Абое святлом плёскаюць,
Абое любіць хочуць.
З гэтым знаёміў вечар,
З тым – сумнаваты ранак.
Абое нагадваюць нечым
Разламаны баранак
Ні адну палавіну аддаць
Выпускніца не ў стане.
Давядзецца чакаць,
Хто з іх поўняю стане
Мае вы, харошыя,
Святаслаў і Барыс,
Іспыты – не самае горшае...
Спусціцца ўніз...

АДКАЗНІЦА

На стол
Пакладзены завушніцы.
Ззяюць у ночы прыцемку.
Шэры пакой бальніцы
Промнямі месяц выцямкаў.
Пуста, холадна на души,
Дзікая адзінота
“Мы – каменъчкі-гладышы,
Недаспелыя спарышы...”
Што чакае ў жыцці? –
Маркота!
Пальцы тонкія, коўдра белая,
Вусны зноў пацалункаў прагнуць,
Апaloханая, самлелая,
– Што трывожыць цябе? –
Памяць!
Вейкі мокрыя, бы ў падранка,
Страх жывёльны ў вачах стаіць
Не нясі мне дзіця, нянька, –
Я не буду яго карміць!..

ДАРОГ ЗНАЁМЫЯ ПАЛОСКІ

РОДНЫЯ ВОБРАЗЫ

Блакіт, і шыр, і бездань неба,
І сонца блікі на вадзе.
Духмяны пах зямлі і хлеба
І водгук рэха дзе-нідзе
Тут роднай мовы адгалоскі
Блukaюць сярод родных ніў.
Дарог знаёмыя палоскі,
Якімі кожны з нас хадзіў.
Наўсцяж шляхоў, як вартавыя,
Стаяць маўкліва дрэвы ў рад.
Ідзеш, а вобразы жывыя
Радзімы поўняць далягляд.

ВЯСЕЛЬНАЯ НОЧ

Горад у памяці,
Сціплы і невялікі,
Аднапавярховага росту
Застаўся, –
Ціха граті музыкі,
З любаю прывітаўся,
Пасярод балю-шлюбу
Адшкуаў сваю любу.
Апусціла павейкі, –
Не мая ўжо ...навекі !..
А тут скрыпка ўсхадзіла,
Нібы вецер шалёны, –
Ноч вясельная біла,
Песнякрылая
Ў вокны.
Той матыў яе дзіўны
Чуў з нас кожны, здаецца,
“Ты – мой, любы, адзіны”, –
Яе клікнула сэрца.

ПАКІНУТЫ ДОМ

Засохлы фікус ля акна,
Засланы стол ля тапчана,
Праём філёнчатых дзвярэй,
Спакой удумлівых вачэй
З пажаўклых картак на сцяне,
Катуюць думкамі мяне.
Падобна існае на сон....
Каго будзіў кавальні звон,
Не стрэнэ ранак за акном....
У забыцці сумуе дом,
Спазнаўшы шчасця і нягод.
Адсюль пайшоў увесь мой род.
Чаму ж, на зорным дыване,
Не спіцца месяцу і мне? –
Бо дом, пакінуты мой дом,
Апанаваны вечным сном.

ЗВЯГА

Паехала дзяўчына
На кірмаш аднойчы.
Не было яе адтуль
Аж да самай ночы.

Калі ж прыцямнела,
Месячык з'явіўся,
З кірмаша тым часам
Вазок прыкаціўся.

Падыходзіў бацька:
– Што, дачушка, позна? –
Цэлы дзень у горадзе,
Хіба гэтак можна?

– Ехала апоўдні
Я дахаты, татку,
І дало, .ля вёскі,
Прыпыніць канятку.

Хлопцы прычапіліся, –
Я і не стрывала. –
Адна, а іх – дзесяць, –
Ледзь перабрахала.

* * *

Што каханне робіць з тым,
Хто моцна кахае?
Завітаў хлапець дамоў,
Маці і пытае:

– Дзе ты, сынку, прападаў,
Дзе чэрці наслі?
Без цябе бацькі даўно
Сена накасілі.

– Лепш, матуля, не пытай, –
У галаву не ўходзіць, –
Быццам ночку з ёй правёў,
А ўжо лета сходзіць.

ЛІПОВЫ ЦВЕТ

Ліпа неяк квітнела ўлетку, –
Тыдні два, – потым цвет апаў.
Папрасіла сяброўка цветак
Каб з вяршыні яе нарваў.
Гаварыў я ёй “Адчапіся,
Не дуры ты мне галавы,
Лепш здалёку на іх дзівіся,
Калі хочаш, каб быў жывы...”
Чай ліповы ж – для бабкі лекі,
Я з-пад хмараў нарву букет.
Можа дасць ёй яшчэ з паўвеку
Пажыць з намі ліповы цвет.

МАТЧЫНА МОВА

Матчына мова, мова Айчыны,
Ты незлічоныя скарбы адчыніш,
Скарбы души, бессмяроцца народа, –
Ты не змарнееш, таленты адродзіш.
У казцы, у песні, у танцы вясковым,
Вернешся да неўміручых высноваў –
Плыні жыцця беларускага краю.
Цябе, неўмалятка, – надзею, люляю, –
Маленъкую, кволую, бездапаможную
На тое, што вернешся ў сэрца да кожнага.

НАЧНЫ СКРЫПАЧ

Замоўк “начны скрыпач”,
Пачу́шы стук вядра:
– Дзяўчыначка, прабач,
Развітвацца пара.

Вады ёй два вядры
З глыбокай студні браў.
Ад смагі да вады
Халоднае прыпаў.

А як пацалаваў...
Пачу́й савіны плач –
Зноў вечар наступаў,
Зноў граў “начны скрыпач”.

ПАРЭЧКІ

У закаханых ёсць мясціны
Да якіх яны прыходзяць,
Дачакаўшыся гадзіны,
Калі зоркі паўзыходзяць.
Вось і мы да нашай рэчкі
Вечарамі ходзім зредку, –
Вельмі смачныя парэчкі
Выспываюць там улетку.

Хутка час бяжыць спаткання
Імі рот у нас забіты.
Не гаворым пра каханне –
Усё ад ягад сакавітых.

ЭЛЕГИЯ

Прыйшла пара, ахутаўшы туманам,
Пажар лясоў і золата раўнін.
Слабенькі прамень сонца да зямлі
Ледзь дакранецца, момантам знікае.
Паўсюль раса, ці шэррань раніцой,
Павеў нуды, вільготны след самоты.
Балюча мне, што больш не зразумець
Птушыны гоман, шум вятроў гарачых,
І тых дзівос не будзе, што раней.
Увесы прастор закрые занавеска
Халодных, шэрых, непраглядных хмар,
І будзе адчуванне страты ад таго,
Нібыта пахаваў я нешта дарагое,
Нязведанае да канца,
Сябе ж замураваў жывога
Ў трапяткіх абдымках успамінаў.

Штогод пара такая надыходзіць
З самотаю ў душы і сэрцы.
Ды толькі думкі несупынна
карагодзіць –
Думкі аб жыцці і смерці.

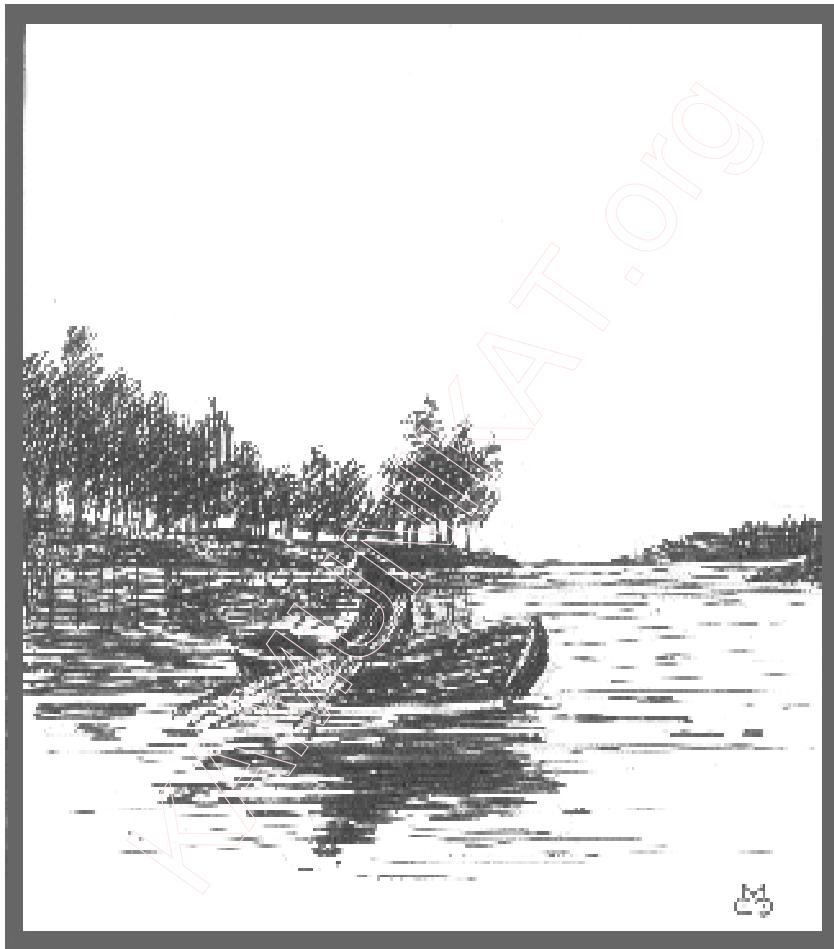
РАНІЦА НА ВОЗЕРЫ ПАПЕРНЯ

Ноч лілею загойдала кветку,
Панакідвала ў возера зорак.
Іх вылоўваюць з рыбамі ў сетку
З хлапчукамі туманы і золак.

Бераг выспаўся, дрэмле салодка
Кацянём вышароўвае бот
Ля ўзбярэжжа спакусніца-лодка , -
Скіт ад хвалі ў жыщёвых турбот.

Неба, ад галавешак чароту,
Загараецца фарбаў пажарам.
Падмяняе трывога самоту
Новы дзень паўстае над абшарам.

Тут павольна, і ў велічным ззянні
Падымаетца вогненны шар,
А душа ў дабрахвотным выгнанні
Наталяецца думак і мар.

ВІШНЕЎКА

Родныя мясціны
Ў квецені садоў,
Дзе знайсці хвіліны
Вас пабачыць зноў,
Дзе жыцця крупіцы
Ў ранішняй смузе,
Пасля навальніцы
Ручаёк нясе
Белая пялёсткі
Ад вішнёвых дрэў.
Ад іх назва вёскі
І птушыны спеў.

ПРА ДЗЕДА МІХАСЯ

Трэці певень запяе, –
Сонца гасіць зоркі.
Мой дзядуля ўстае
Пакурыць махоркі.

Дзевяносты ўжо годок
Ідзе яму, дзядочку.
А ён з раніцы траву
Косіць у садочку.

Альбо ў кузні што куе,
Альбо коле дровы.
Не скажу, што ён не п’е,
А яшчэ – здаровы.

Гаварыла пра яго
Бабка Гэля ўчора:
– Каб жыла я з Mixасём, –
Не пазнала б гора.
А калі яно прыйшло б, –
Лёгка перанесці,
Каб жыла я з Mixасём, –
Пражыла б за дзвесце.

ДАЖЫНКІ

Апошні сноп змалочаны,
Камбайны не гудуць.
Калі над нівай скошанай
Туманы паплывуць,

Зальюцца далі спевамі,
Закружиць лістапад
Тады, пад шатаў дрэвамі,
Дзе яблыкаў апад, –

Зноў сталы накрыюцца
Страваю багатай
Чаркі зноў падымуцца
Хлебароба святам

І мілагучна звыклае
Асвеціць неба край, –
З-за лесу поўня выплыве,
Бы свежы каравай.

БЕЛЫ СНЕГ ПАМЯЦІ

Смала паволі капала з лучыны,
Ў святле якой чыталі па складах,
Амаль што непісьменныя жанчыны,
Трохкунікі аб дзеючых франтах.
Ваенны год, апошні, сорак пятны...
Яшчэ за Рэйнам дыхала вайной.
Бялюткі снег зацягваў далягляды
Ля беларускай вёсачкі адной.
У гэтыя трывожныя хвіліны,
Ля школьнага будынка, пад акном,
Дзве постасці, адзетыя ў аўчыны,
Мільгнулі і прапалі за вуглом.
Адтуль у цемры клацнулі абрэзы...
А за сцяной гучаў жаночы смех:
– Глядзіце, дзеці, быццам гронкі бэзу,
Лёг за акном на дрэвы белы снег.
І сапраўды, на важкія галіны
Старой бярозы, ў ліхтара святле,
Цудоўныя, бялюткія пушыны,
Ляглі, як напамінак аб вясне.

Маўчалі дзееці: хлопчыкі, дзяўчынкі.
Ім адкрываўся дзіўных казак свет.
А на платы, на дрэвы, на будынкі,
Паволі падаў, падаў белы снег.
То ён густы, то трохі парадзелы,
Сляды часоў адхлынуўшых хаваў...
Ды раптам з цемры грымнулі два стрэлы,
А снег ішоў, ішоў і не сціхаў.
Была вясна напоўнена трывогай,
Як і раней за лёс сваіх сыноў,
Якіх чакалі з блізкай перамогай,
А іх няшмат вярталася дамоў...
Яшчэ зацятыя ўпартага ля Рэйхсбанка,
Ішлі баі, яшчэ лілася кроў,
Да вёскі той, да ціхага паўстанка,
Цягнік з чырвоными крыжамі падыйшоў.
Спыніўся ён перад шлагбаўма ліштвай
І машыніст, прыняўшы хадулі,
Сыйсці памог на станцыі прыціхшай,
Бязногаму салдату ў шынляі.
Той уздыхнуў з палёгкаю, паправіў
Свой апусцелы вайскавы мяшок

– Бывай, браток, – і сумна так дабавіў, –
Я адслужыў, а ты службы, браток...
А медалі шматлікія звінелі,
Цурчаў ручай, сыходзіў з поля снег,
Здавлася, каб ногі ацалялі,
Да роднай вёскі, як хлапчук пабег.
Вайна была ўжо там, за даляглядам...
У хусціны рог, хаваючы слязу,
Жанчына воз спыніла прад салдатам:
– Сядай, сыночак, родны, - падвязу!..
Ватоўка, сукня, валенкі старыя,
Змарнелы твар, што выела вайна...
– Як там жыве настаўніца, Марыя?...
– Няма яе...загінула яна...

Боль адыйшоў з мінулым ліхалеццем.
Праз слёзы радасці да нас вярнуўся ўсмех.
Сады квітнелі ў вёсцы той, а дзесяцам,
Здавалася, што выпаў белы снег.
І ён ішоў, у замяці духмянай
Үвесь пагануў будынак школьнага, сад
Дзе над магілаю, бярозаю зламанай,

Гадзінамі стаяў, стаяў салдат
А на магіле ружавелі кветкі,
Зямля жадала сонца і цяпла
– Якіх злачынцаў чорнай справы сведкай
Ты, з вёскі той, што спалена,была?
Пытаў ён неба сонечныя далі
Пытаў зямлю, якую ратаваў,
А з дрэў пялёсткі ціха ападалі,
І снег ішоў, ішоў і не сціхаў...

ВАЙСКОВАЯ ПАЛАТА

Віктару Трэшчановічу

У скутым холадам Санкт-Пецярбургу
Цёмныя воды нясе Нява.
Вецер стомлена пацяруху
Крышыць з неба самога дна.

Чорны век над народаў гушчаю...
Чарку вып ем жа брат за брата.
Нас яднае адна палата,
У якой мы ўсе – “невідушчыя.”

А па-простаму, дык – аслеплыя,
У “тарачых расійскіх крапках”
Разлівай, брат, віно па стопках,
Можа ўспомніца нешта светлае:
Хата родная, неба з выраем,
Ці блакітных азёр абсяг....
Для Радзімы занову вышыем
Бел-чырвоны крывіцкі сцяг.

ДЗІКАЕ БАЛОТА

Нізіннае балота ў вадазборах рэк Ясельды і
Нараў на тэрыторыі Пружанскага і Сьвіслацкага
районаў, пл.21,7 тыс.га.

Гэта нешта такое вялікае,
Але дзікае, вельмі жа дзікае.
Тут без спрыту не ступіш і кроку,
Трэба нораву, трэба і зроку,
Трэба спрыту галоднае жабы,
Каб здабыць невялікія скарбы.
А народ наш за шчасце вялікае
У балота, балота Дзікае,
Як наспес пары журавінаў,
Так і пнуцца туды павінен.
Бо ніхто за яго небараку
Не пракорміць нават сабаку
За ягоны заробак дзівосны,
Толькі ягаднік, толькі сосны...
Яны вешкамі мкнуць да сушы.
У балоце гібеюць душки,
У балоце надзея гіне,
Што дзікунства яго пакіне.

Беларусь – гэта нешта вялікае,
На балота падобна, на Дзікае.
Тут, у гэтай згадзючанай багне
Дзвесце год мураўёўшчынай пахне
Тут насельніцтва амаль палова
Адраклася ад роднага слова,
А нашчадкі забойцаў і катаў
Штодня валяць крыжы Курапатаў.
Тут на выспах падману і зрады
Халуі пазаймалі пасады.
Ад балотнае твані-стыні,
Сталі выкапнямі жывымі.
Тут халодных віхураў замець
Замарожвае нашу памяць....
Эх, – балота, балота Дзікае! –
Ты прамёрзлае, ты бязлікае,
Сваёй багнай мяне гушкаеш,
Ты прыходу вясны чакаеш.
Запалаюць паходні чароту
Але ведаць душа ўсё прагнє
Ці мы выберамся з балота,
Ці патонем у яго багне?..

СКАЗ ПРА ЮЗІКАЎ

Пасёлак Сьвіслач, як пасёлак,
За вёсак сем якіх, не большы,
Стаіць, драгамі ў восем столак,
Адгарадзіўшыся ад Польши.

Тут ёсць царква, касцёл і крамы,
Хоць небагатыя, ды ўсе,
Ёсць і будынак выканкама
З зялёным сцягам на страсе

Ёсць пастарунак міліцэйскі
Бальніца ёсць, ваенкамат,
Ёсць рынак, кажуць, што зладзейскі, –
Дзіця там купіць “аўтамат”.

Былі ж калісьці тут палацы,
Былой гімназіі муры,
Ды час прыйшоў, і “людзі працы”
Іх разабралі на хлявы.

Калісьці славілася Сьвіслач
Багатым, шумным кірмашом,
Ды цішыня над ёй павісла.
Як стала “родам з Маташоў”

Ляжыць далёка ад сталіцы,
У прыгранічнай паласе.
Свае хоць мае таямніцы,
Ды раскрывае пакрысе.

Тут выканкам свой клопат мае,
І развіцца сакрэтны план.
Галоўных ідалаў мяняе,
Як коней некалі цыган.

Народ цікавяць апараты,
Як і дзяржаўны апарат.
Каму з чаго цячэ багата,
Дык той таму маліща рад.

Адзін са скуры аж вылазіць,
Каб кіраўніцтву дагадзіць,
Другі катом па стрэхах лазіць,
Каб толькі кветкі не садзіць.

Так і было мінулым годам.
Як снег сышоў і па вясне,
Пачаў Кузьма з усім народам
Ускопваць клумбы пакрысе.

Яго ж намеснік і дарадца,
Брыш паважаны, Віктар наш,
Каб увільнуць ад нуднай працы,
Даў дзёру ў Вердамічы аж.

Каб на страсе, як Ной у лодцы,
Ці Дыяген у сваёй бочцы,
Перачакаць ажыятаж.
Калі ж адхлынула навала
З пасадкай кветак тых і дрэў,
Каб кіраўніцтва не злавала,
Пераканаць усіх сумеў,
Што ён ад працы не лайдачыў,
Добрасумленна спіну гнуў,
Рашаў складаную задачу –
У Сьвіслач Сталіна цягнуў:
– Павер мне, сябра, Якубоўскі
Казаў натхнёна Віктар Брыш,
Пёр твайго цёзку з самай вёскі,
Дзе спіртзавод быў, нібы крыж.:
Ох, – і наймеўся з ім турботы,
Не надарваў амаль што пуп,
А вам з Кузьмом адно работы, –
Што пасадзіць яго на слуп.

Яго цягнуў на ўласным карку,
Нібы лягавы алкаша,
Няхай падзівяцца падарку
Кузьму ад Вікара Брыша.
Мы так увесь раён праславім,
Маёй знаходкай-адкрыццём,
Як толькі Сталіна паставім,
Адразу зменіцца жыццё.

І так ён Юзіка наставіў,
Што Юзік Юзіка паставіў.
У Сьвіслачы, ля бальніцы,
На высокай камяніцы,
Перад самым Новым годам,
Каб знаёміўся з народам.
Так, у гонар юбілею,
На геройскую алею,
Там, дзе Ленін, як вядома,
Цягне руку да раддома,
Хоць па ёй не раз і білі,
Паўстаў Юзік Джугашвілі.
Хоць ён рук і ног не мае.
Але добра выглядае.
Надаюць яму красы

Шавялора і вусы,
Нос каўказскі, што ў сыча,
Бровы, нібы ў басмача,
Плечы моцныя, крутыя,
Вочы, нібы ў хан-Батыя.
Са слупа глядзіцца так
Нібы мыш дзяўбе шуляк.

Юзік Юзіка паставіў,
І адразу свята справіў...
Як падпіў Юз Якубоўскі,
Даў салют, салют такоўскі,
Што ўсё неба над Сьвіслоччу
Зіхацела тою ноччу...
Каб імпэт не даў асечку,
Прыпісаў мандат мястэчку:
“Раз мой цёзка тут стаіць, –
Сьвіслач горадам лічыць!
Хоць не ходзяць аўтабусы,
Але ў Юзіка ёсць вусы,
Але ў Юзіка ёсць плечы,
І жыве ён не ў галечы.
Ёсць машына і аклад, –

Юзіку – сам чорт не брат!
Так што пэўна нездарма
Любіць Юзікаў Кузьма.
Я і мой паплечнік Брыш,
Зробім Свіслач, што Парыж.
Тых, хто меў над ёю ўладу,
Ушануем без адкладу.
Манументамі праславім,
Першых Юзікаў паставім.
Каб ніхто там не калікаў
З пазамежжа, бэнээфа,
Бюст паставім ад палякаў,
Бюст Пілсудскага Юзэфа.
Ён таксама Юзік зваўся,
Наша ў ім відаць парода,
І любові дамагаўся
Ад свіслоцкага народа.
Будуць бюсты, маўзалеі,
На геройскай той алеі.
Пасля Юзікаў там варта,
Бюст паставіць Банапарта,
І Адольфу, і царам
Гэтых месц уладарам,
Лукашэнку і Кузьме,

Ну, вядома жа, і мне.
Потым, я вам не брашу,
Нешта злепім і Брышу.
Барэлю, на яго вежы.
Намалюем партрэт свежы,
Бо збярог ён камунгас
Ад крамольных перакрас.
А Тарноўскаму тым болей,
На яго мастацтва школе,
За “зайцы”, ці даляры
Намалююць шкаляры.
Бюст жа ў Поразаве будзе,
Там яго шануюць людзі,
Колькі год таму, як нат,
Атрымаў ад іх мандат.
Дэпутат над дэпутатам-
Во якім з іх стаў мандатам.

Будзе свет з нас век дзівіцца,
Свіслач Юзікаў сталіцай
Будзе кожны называць,
Апяваць ды праслаўляць.
Так што, хутка, часам онім
С্বіслач стане Пантэонам

Для герояў і зладзеяў,
Для святош і ліхадзеяў.
Салжэніцыну напішам,
Каб прыехаў з сябрам Мішам.
Прыхапіў з сабой Барыса,
І Андрэеву, з актрысаў.
Трохі ў пушчы пасядзім,
Ды, як трэба, пагудзім,
Глядзіш, – новую дзяржаву,
Паміж гэтай добрай справы
Саздадзім.
Каб ад мора ды да мёра,
Як была, здаецца ўчора,
Як быў Юзік пры пагонах,
Пры тушонцы, макаронах
Хоць меў трохі і замала,
Але ўсім лапшы хапала,
Хоць бяры, на вушки вешай,
Не якой-нібудзь, а лепшай.

Вось і людзі з Ленінграда,
Памагчы заўсёды рады.
Нам, жадаючы дабра,
Аддаюць цара Пятра,

Што на бронзавым кані,
Каб паставілі ў трыв дні,
Каб не клікаў на іх бедаў,
Каб адсюль палохаў шведаў,
Як тых немцаў, ці палякаў,
Босы наш, з мячом, ваяка.
Што за Сьвіслачу стаіць,
Ды на Рыбалы глядзіць.
Аглядзе пільным вокам,
Што там робіцца, пад бокам
За мяжою, на мяжы.
Каб не тыя крадзяжы,
Быў бы ён пры аўтаматах,
Ды і ў ботах зухаватых.
Ну, а так, згубіўшы зброю,
Хай палохает сабою,
Бо ўжо як з такім салдатам,
Заўтра будзем біцца з НАТАМ.
Не чакай з таго добра...
Трэба, трэба нам Пятра.

Старажытная Гародня,
Аддае нам, хоць сягоння,

Легендарнага Чапая.
Справа й гэта не чакае:
Бо герой быў знакаміты,
Белякамі не раз біты,
Атаману́ ў пад Уралам,
Даў адтуль такога драла,
Што ў Самару, як нырнуў,
Дык да Нёмана дапнуў.
Мы па ім, хоць ненарокам,
Але справілі хаўтуры,
А ён, бач, стаіць пад бокам
Абласной пракуратуры
Забяром кавалерыста,
Што сягоння без каня,
І паставім урачыста,
Без усякага звання.

Вось і з Віцебска прыдзецца,
Нам Суворава забраць.
Там жа Плещанку няймецца,
Век з ім будзе ваяваць.
Зноў цыгаць па падваротнях,
Як якога алкаша.
Ён герой жа, не гаротнік,

Не турэцкі нам паша.
Мала, што душыў заўзята
Хрысціянскі наш народ,
Але біё і супастата,
Немца, турка напярод.
У такім памёр жа чыне,
Што і Юзік Джугашвілі,
Трэба нам па той прычыне,
Каб іх помнікі злучылі.
Там, дзе Ленін, як вядома,
Баб свіслоцкіх да раддома
Агітуе днём і ўночы,
Каб паболела рабочых.
Хоць быў, кажуць, – сіфілітык,
Ды выдатны ўсё ж палітык,
Клепку меў у галаве,-
Справа Юзікаў жыве!

Так што верце, съвіслачане,
Верце, час такі настане.
Вас яны без папулізму.
Давядуць да камунізму
А Расея дапаможа,

Будзем жыць, як святы бомжа:
З лукашызмам, сталінізмам,
Ці якім яшчэ ...уізмам.
Будзем кветачкі садзіць,
Жабракоў далей пладзіць,
На суботнікі хадзіць,
Свет, як жыць, увесь вучыць.

ПЕРАКЛАДЫ

з Анатоля Бортніка
(з українськай)

БАЙКА ПРА РЭАГАВАННЕ НА КРЫТЫКУ

Барсук Мядзведзя крытыкнуў,
Аднойчы ў час размовы,
Што з падначальных дугі гнуў,
Ламаў па службе дровы.
На сябра выбрыкі глядзець
Не мог ён больш спакойна...
Адрэагаваў яму Мядзведзь
На крытыку прыстойна.
Ён не зрабіў яму разнос.
Пачціва зняўшы шапку,
Пры усіх расчулена патрос
Ён барсучыну лапку.
І быў, як бачыў кожны звер,
З ім ветлівы, не ў злосці,
Барсук жа пэўна і цяпер
У гіпсе лапку носіць.

МАЛАТОК

“Трах!”, “Бах!” – ён коратка кідае,
Другіх жа слоў і ведаць не прывык.
Як перад ім паўстане востры Цвік,
 Дык ён у дошку так і заганяе.
Не аднаму па шапцы даў з такіх
Ведаюць хай спрыты Малатковы.
 Не зачапае толькі ён тупых,
Ды тых, хто гнуцца перад ім гатовы.
 Скаргі ўсё ідуць на Малатка,
Кожную выдзюжвае праверку.
 Кажуць, - у яго Рука,
Якая і падтрымлівае Зверху.

з Барыса Пастэрнака
(з расейскай)

АЗНАЧЭННЕ ПАЭЗІІ

Гэта – вуши прарэзаўшы свіст.
Гэта – трэсканне сціснутых льдзінак.
Гэта – ноч, што цярушыць ліст.
Гэта – двух салаўёў паядынак.

Гэта чэрвеня салодкі гарох
Гэта – слёзы Сусвету ў ашчаду,
Гэта з пультаў і флейт – Фігаро
Абрываеца з граду на граду.

Усё, што ночы мажліва знайсці
На глыбокіх купальных затонах,
І паўночную зорку ў садок занясці
На дрыготкіх і мокрых далонях.

У вадзе – ад задухі стагнаць.
Небасхіл разваліўся трухой.
Добра зоркам было б рагатаць,
Ды Сусвет – гэта месца глухое.

з Адама Міцкевіча
(з польскай)

ПРА ЗМАГАННЕ

Не, лепей з бурай сілы мераць,
У барацьбе жыццё згубіць,
Чым выбрацца на ціхі бераг
І раны ў роспачы лічыць.

КАМЕНТАРЫ

Стар.16 Тэафіля Юзафовіч-Бароўская з Гародні – вядомая скрыпачка-віртуоз, яе называлі “Паганіні ў жаночым адзенні”. Выступала з канцэртамі у гарадах Расеі, Беларусі, Летувы, Польшчы да пачатку 1870 гадоў.

Даты нараджэння і смерці невядомыя.

ЗМЕСТ

МУЗЫКА ВЯТРОЎ

МУЗЫКА ВЯТРОЎ	6
ЛЬВОЎ... ЛЫЧАКОЎСКІЯ МОГІЛКІ	7
ІНСУРГЕНТЫ	9
ШЛЯХ У СІБІР	11
КУРГАН	12
ВІЛЬНІ	13
З Рыжскага дзённіка	14
ПЕРАЕМНАСЦЬ	16
МАНАЛОГ САВЫ	17
СЫНКАВІЦКАЯ ЦАРКВА-КРЭПАСЦЬ	18
ВАЎКАВЫСКАЕ ЎЗВЫШША	20
ДРУКАРНЯ АГІНСКІХ У СЛОНІМЕ	21
БАЛАДА ПРА СПАЧУВАННЕ	23

У ЧАС НАРАДЖЭННЯ НАВАЛЬНІЦЫ

* * * У час нараджэння навальніцы...	26
АРКУШ	27
ПАЭЗІЯ	28
КРЫНІЦА ПАЭЗІ	31
* * * Думай і гаварыў...	32
НА ЧУЖЫНЕ	33
ЗОРКА МАКСІМА БАГДАНОВІЧА	34

КАЗКА ЗІМОВАЙ ДАРОГІ

КАЗКА ЗІМОВАЙ ДАРОГІ	36
ВАСІЛЬКІ	37
КАЛАЎРОТ	38
У ЛЕСЕ	39
НА ЛУЗЕ	41
БАЛАДА ПРА ДЗІКАГА ГОЛУБА	42
ПЕСНЯ ЧОРНАГА ЛЕБЕДЗЯ	44
БАЛАДА ПРА КАТА ВЕНЮ	46
ГІПОТЭЗА ЗНІКНЕННЯ ПЛАНЕТЫ	47

БАЛАДА ПРА ПОШУКІ РЭХА	50
ПРА ВАЛОСКІЯ ГАРЭХІ І МОЗГ ЧАЛАВЕКА	52
КАР'ЕРЫ	54
КЛОПАТ НАДЗЁННЫ	56
ЦЕНЬ НА ЗЯМЛІ		
* * * Цень заўжды на Зямлі...	58
* * * Дакараць на лёс не трэба...	59
КОЛА	60
АДВЕЧНАЕ	61
* * * Сябра мой...	62
ЦЯГНІК ЖЫЩЦЯ	63
* * * Змаўчаў бы зноў, стаіўшы боль, адчай...	65
* * * За чароўную ўсмешку вачэй...	66
* * * Мне сягоння нявесела...	67
* * * Воч тваіх блакіт...	68
ЧАТЫРОХРАДКОЎІ		
* * * Шлях мой – арбіта Месяца...	70
* * * Боль самаедства, горыч развагі...	71
* * * Мноства недагаворак...	72
* * * Чалавек жыве, асвойвае навукі...	73
* * * Сустракаем прыгожае...	74
* * * Прыгожа, як вершнік падае...	75
* * * Ён рабаўнік твой – не вырвешся...	76
ВЕЧАР ПАСЛЯ КАЛЯД		
ВЕЧАР ПАСЛЯ КАЛЯД	78
* * * Мне хочацца часамі կрыкнуць: “Не!”	79
* * * Не хвалюйся, калі noch вітае...	80
* * * Не заможна з табою жылі мы...	81
ГОРА	82
* * * Сонечны дыск...	83

ДЗВЕ ДАРОГІ	84
МАТЫВЫ НАЧНОГА ГОРАДА	
ГАРОДНЯ СПІЦЬ	88
Cherchez la femme	90
МАТЫВЫ НАЧНОГА ГОРАДА	93
СВЯТАСЛАЎ І БАРЫС	95
АДКАЗНІЦА	96
ДАРОГ ЗНАЁМЯЯ ПАЛОСКІ	
РОДНЫЯ ВОБРАЗЫ	98
ВЯСЕЛЬНАЯ НОЧ	99
ПАКІНУТЫ ДОМ	100
ЗВЯГА	101
* * * Што каханне робіць з тым...	102
ЛІПОВЫ ЦВЕТ	103
МАТЧЫНА МОВА	104
НАЧНЫ СКРЫПАЧ	105
ПАРЭЧКІ	106
ЭЛЕГІЯ	107
РАНІЦА НА ВОЗЕРЫ ПАПЕРНЯ	108
ВІШНЕЎКА	110
ПРА ДЗЕДА МІХАСЯ	111
ДАЖЫНКІ	112
БЕЛЫ СНЕГ ПАМЯЦІ	113
ВАЙСКОВАЯ ПАЛАТА	117
ДЗІКАЕ БАЛОТА	118
СКАЗ ПРА ЮЗІКАЎ	121
ПЕРАКЛАДЫ	
БАЙКА ПРА РЭАГАВАННЕ НА КРЫТЫКУ (з Анатоля Бортніка)	136
МАЛАТОК (з Анатоля Бортніка)	137
АЗНАЧЭННЕ ПАЭЗІІ (з Барыса Пастэрнака)	138
ПРА ЗМАГАННЕ (з Адама Міцкевіча)	139
Каментары	140

Літаратурна-мастацкае выданне

Валюк Анатоль Леанідавіч
МУЗЫКА ВЯТРОУ

Рэдактар Уладзімір Хільмановіч

Мастак Сяргей Сыраежска

Кампутарны дызайн і шыхтоўля Юрый Качука

Рэдактар выпуску Віктар Сазонаў

Наклад 100 паасобнікаў